

Asia: VN/15019/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yksityistielain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit muutosehdotuksista

Suomen Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua yksityistielain muutosesitykseen.

Omakotiliitto pitää esityksen tavoitteita pääosin kannatettavina. Yksityisteiden merkitys vakitukselle asumiselle ja vapaa-ajan asumiselle on erittäin suuri, ja sääntelyn selkeyttäminen sekä tieosakkaiden oikeusturvan vahvistaminen ovat lähtökohtaisesti oikeansuuntaisia.

Omakotiliitto kannattaa erityisesti ehdotuksia, joilla vahvistetaan tieosakkaiden tiedonsaantioikeuksia, veloitetaan pitämään ajantasaista osakasluetteloä sekä mahdollistetaan asiakirjojen toimittaminen sähköisesti. Nämä muutokset parantavat olennaisesti erityisesti etäällä asuvien pientalo- ja vapaa-ajan asukkaiden mahdollisuuksia osallistua tiekunnan päätöksentekoon ja valvoa oikeuksiaan. Samalla todetaan, että on keskeistä huolehtia vahvasta tietoturvasta, miten tietoja jaetaan ja miten niihin pääsy mahdollisesta tietoturvallisesti.

Kannatettavana pidetään myös tiekunnan perustamista koskevaa yksimielisyysvaatimuksen tarkentamista läsnäolleiden osakkaiden yksimielisyyteen, sekä sitä, että tien tai tienosan erottaminen tiekunnasta edellyttäisi kaikkien erotettavan tienosan tieosakkaiden suostumusta. Nämä muutokset vahvistavat yksittäisen tieosakkaan asemaa tilanteissa, joissa päätökset voivat vaikuttaa suoraan kiinteistön saavutettavuuteen ja asumisen edellytyksiin.

Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamista koskevan sääntelyn keventäminen yksittäisiä kiinteistöjä palvelevien liittymäjohtojen osalta on pääosin kannatettava, sillä se helpottaa esimerkiksi sähkö- ja tietoliikenneyhteyksien toteuttamista pientaloissa ja vapaa-ajan asunnoissa. Samalla on tärkeää varmistaa, että sijoittaminen toteutetaan hallitusti ja tienpidon kokonaisuus huomioiden.

Kommentit muutosten vaikutuksista

Esityksellä on merkittäviä vaikutuksia pientalo- ja vapaa-ajan asukkaisiin, koska suuri osa omakotitaloista ja kesämökeistä sijaitsee yksityisteiden varrella ja on riippuvainen niiden toimivasta kunnossapidosta, hallinnosta ja päätöksenteosta.

Tiedonsaantia ja päätöksentekoa koskevat muutokset parantavat selvästi tieosakkaiden oikeusturvaa ja yhdenvertaista kohtelua. Erityisesti vapaa-ajan asukkaiden ja muualla vakituisesti asuvien tieosakkaiden asema vahvistuu, kun asiakirjoihin pääsy ei enää ole sidottu fyysiseen sijaintiin tai epämuodollisiin käytäntöihin. Velvoite asiakirjojen avoimuudesta on myös kannatettavaa, samoin selkeyttä tuo esimerkiksi kuolinpesien osalta yhteyshenkilön nimeäminen.

Hallinnon toimivuuteen on tärkeä kiinnittää huomiota siten, että on olemassa toimivat mekanismit ylimenokausiin, esimerkiksi tilanteisiin, joissa tiekunnalla on vaikeuksia löytää puheenjohtajaa ja tiekunnan toiminta pysähtyy tämän vuoksi.

Näkemä- ja suoja-alueita koskevat muutokset voivat käytännössä laajentaa tieoikeuden vaikutuksia myös pientalo- ja mökkitonttien piha-alueille. Vaikka esityksen mukaan kyse on sääntelyn täsmentämisestä eikä omaisuudensuojan olennaisesta heikentämisestä, muutos voi käytännössä lisätä tulkintatilanteita ja ristiriitoja tieosakkaiden ja kiinteistönomistajien välillä. Näiden vaikutusten arviointia pientalo- ja vapaa-ajan asumisen näkökulmasta olisi perusteltua täsmentää.

Tiemaksuja koskevan muutoksenhakujärjestelmän selkeyttäminen parantaa oikeustilan johdonmukaisuutta, mutta samalla se voi heikentää yksittäisen tieosakkaan tosiasiallisia mahdollisuuksia hakea muutosta, erityisesti jos ainoa käytettävissä oleva keino on kustannus- ja riskialtis käräjäoikeusprosessi. Tällä voi olla vaikutuksia erityisesti pienituloisiin tai satunnaisesti tietä käyttäviin vapaa-ajan asukkaisiin.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Omakotiliitto edustaa pientalo- ja vapaa-ajan asukkaita, toimii kohderyhmän edunvalvojana ja tarjoaa monipuolisia jäsenpalveluita. Liitto on valtakunnallinen, riippumaton ja yleishyödyllinen kansalaisjärjestö, jossa on noin 220 jäsenyhdistystä, joihin kuuluu vajaat 70 000 jäsentä (kotitaloutta). Suomessa on yhteensä noin 1,1 miljoonaa omakotitaloa, joissa asuu noin 2,7 miljoonaa ihmistä sekä noin 0,5 miljoonaa vapaa-ajan asuntoa, joita käyttää 2,4–2,9 miljoonaa ihmistä.

Omakotiliitto kiinnittää huomiota siihen, että vaikka esityksessä todetaan yksityisteiden varrella sijaitsevan huomattava määrä omakotitaloja ja vapaa-ajan asuntoja, ei ole tehty vaikutusarviota kotitalouksien näkökulmasta. Kyse on tiekuntien hallinnon lisäksi laajemmin asumisen perusedellytyksistä, liikkumisesta, saavutettavuudesta ja kiinteistön käytettävyydestä.

Omakotiliitto tuo esille vielä kentältä tulleita seuraavia huomioita. Nykyisin hälytysliikenne ei lähtökohtaisesti enää toimi oman kunnan toimesta vaan ambulanssi esimerkiksi saatetaan lähettää muualta Suomea. Auto voi tulla pitkän matkan päästä ja kuljettajilla ei ole paikallistuntemusta. Teiden kulkukelpoisuuden varmistamiseen talviaikaan on tärkeä kiinnittää käytännön tasolla huomioita. On tullut tietoon tapauksia, että tiet ovat olleet kulkukelvottomia, vaikka karttasovellus näyttää tien.

Esityksen toimeenpanon yhteydessä on tärkeää huolehtia riittävästä ohjeistuksesta ja neuvonnasta tiekunnille ja tieosakkaille, miten sääntelyä sovelletaan yhtenäisesti ja ristiriidat voidaan ehkäistä ennakoita. Tämä on erityisen tärkeää tilanteissa, joissa muutokset koskevat piha-alueita, johtojen sijoittamista tai tienpidon kustannusten jakautumista.

Liikenteenohjaukseen liittyen on perusteltua lisätä kohdaksi Suomen Tieyhdistyksen ehdotus koskien tielle aiheutuvien haittojen ehkäisemisestä, joka mahdollistaa painorajoitusten asettamisen tien suojaamiseksi.

Omakotiliitto pitää perusteltuna, että lain vaikutuksia pientalo- ja vapaa-ajan asukkaiden oikeusturvaan ja kustannuksiin seurataan lain voimaantulon jälkeen ja että tarvittaessa ryhdytään jatkotoimiin havaittujen ongelmien korjaamiseksi.

Lopuksi Omakotiliitto muistuttaa, että muutoksista tulee viestiä selkeästi ja ymmärrettävästi, jotta kotitalouksilla on mahdollisuus toimia lain mukaan ja reagoida tuleviin muutoksiin.

Omakotiliitto jatkaa mielellään yhteistyötä asian edistämiseksi.

Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander

toiminnanjohtaja

Jukka Malila

puheenjohtaja

Silander Marju
Suomen Omakotiliitto ry